

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

66. De irregularitatibus in ordinis ministerio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De irregularitatibus in ordinis ministerio.

CAPVT LX.

Multipliciter contingit fieri irregularem ex indebito ordinum ministerio.

Primo quidem, qui exercet actum ordinis, quem non habet, est irregularis; vt, qui baptizat solemniter, qui dicit confessiones, aut missam celebrat, cum non sit sacerdos; hæc enim tria propria sunt sacerdoti, qui etiam Euangelium in Missa canere, cum non sit diaconus, aut Epistolam, cum non sit subdiaconus, aut ordines tentat conferre, cum non sit Episcopus; denique actum ordini deputatum exercens, cum non sit tali ordine insignitus, est irregularis, cap. 1. de cler. non ordi. ministr. Hæc Doctores limitant, quando actus exercetur solemniter, tamquam si ordinem haberet: nam si cantat Epistolam in choro, aut in altari sine manipulo, non est irregularis, cap. vt quisque presbyter. de vit. & honest. cleri. quia non facit talem actum, quasi ex ordine; solent enim laici, aut in minoribus constituti id facere. ita habet Panor. cap. 1. de cler. non ordi. ministr. vbi autem cum manipulo cantaret, esset irregularis, nec est audiendus Nauar. cap. 27. num. 242. qui citat Anon. 3. p. titul. 28. cap. 1. § 1. quasi dicat, qui cum manipulo cantat non esse irregularem, vbi est consuetudo, cum potius dicat contrarium, nempe esse irregularem, si cum manipulo dicat, vel etiam si sine manipulo in altari, vbi non est consuetudo, & sic à Siluest. etiam refertur, & probatur, ver. irregularitas. § 14. quod verum purg. quantum ad illud, si cum manipulo canter, quia tunc est actus ordinis; non tamen quantum ad illud, si canter sine manipulo, vbi non est consuetudo; potest enim nunquam esse irregularem, si sine manipulo dicat, etiam vbi non est consuetudo, quia non est hic actus ordinis, quamuis peccaret. Similiter qui baptizaret, vt laici solent in necessitate facere, quamuis non esset necessitas, non esset irregularis, quamuis peccaret extra necessitatis casum id faciendo: at celebrare confessiones audire, aut ordinare, nunquam fiunt, nisi solemniter; vnde qui aliquid horum faceret, esset irregularis, nisi ludo, aut ioco id faceret, & non serio, qui peccaret, tamen non esset irregularis. limitat etiam S. Tho. 4. sent. d. 34. in maioribus, quia in minoribus consuetudo obtinet, etiam non ordinatis fieri. idem Silu. v. irregularitas. § 14. quod in-

telligit

tellige quando non faceret id, tanquam ordinatus tali ordine, quod maxime contingeret, ubi est consuetudo, ut illi actus exerceantur per promotos; alias enim etiam minorum actum exercens fit irregularis, ut rectè contra quosdam dixit Panorm. cap. 2. de cler. excom. ministr. nu. 10. non solum autem hic est irregularis, ut ad ordines nequeat promoueri, sed in ordine, quem vere habet, suspensus manet ad tempus arbitrio Episcopi ut habetur cap. 2. de cler. non ordi. ministr. nec dispensat Episcopus, ut notat Panorm. eod. cap. 2. & Anton. 3. p. tit. 28. cap. 1. nisi ad beneficium, quod habetur eod. cap. & hoc cum ordinato in sacris, ne cogatur mendicare, cum nequeat ad seculum redire. at per Concil. Triden. iam dispensat Episcopus, quando crimen est occultum. Siue est. ver. irregularitas, §. 14. limitat, quando aliquis in ordinatione suscepit quidè necessaria, quantum ad substantiam, tamen defuit aliquid, quod supplendum est, prius quam ministret, tunc, si exercet ordinem, peccat, tamen irregularis non efficitur, quia iure ordinem habet.

Secundò, excommunicatus maiori excommunicatione, etiam si ordinem habeat, celebrans, aut ordinis actum modo prædicto exercens, est irregularis, ita Doctores notant cap. 2. de cler. excom. interd. ministran. Hostien. Ioan. And. & Panorm. circa quod aliqua sunt notanda.

Primò, excommunicatus minori excommunicatione celebrans, non incurrit irregularitatem, ut habetur cap. si celebrat. eod. tit. quamvis peccet: idem est, si alium actum ordinis exerceat.

Secundò, si ignorans probabiliter se esse excommunicatum, ministravit, non est irregularis; secus verò, si ignorantia fuit crassa, ut habetur cap. Apostolicæ. eod. titu. hic enim non eua-deret irregularitatem.

Tertio, non solum, si celebrat in excommunicatione, est irregularis, sed si faciat actum ordini deputatum, etiam actum minoris ordinis, ut dicit Panorm. cap. si quis presbyter. eodem tit. quod intellige, quando facit tanquam ordinatus, ut supra diximus.

Quartò, non efficitur irregularis, si dicat horas canonicas, immo tenetur eas dicere, ut dicit ibidem Panorm. debet autem dicere horas, tanquam priuata persona, & sine Dominus vobiscum, ut ibi notat Panorm. §. & domi suæ, quod si in Ecclesia diceret: publicè in choro, Panorm. cap. 3. de cler. excomm. ministr. putat esse irregularem, sed non id probò: nam in choro

solent

solent laici etiam cantare horas, id tamen locum haberet, quando diceret eas, tanquam hebdomadarius, aut dicendo capitulum, & orationem, quod est proprium sacerdotum, ut notat Silu. ver. irregularitas, §. 15.

Quintò, non incurritur irregularitas per hoc, quod factus, qui non sunt ordinis, sed iurisdictionis, ut si visitet, puniat, excommunicet, beneficia conferat, & hoc est secundum omnes.

Sextò, non efficitur irregularis per hoc, quod audit missam, aut recipit sacramenta, quamvis peccet ingerendo se communioni fidelium, à qua excommunicatus priuatur. Hoc tamen in loco est adnotandum, aliquos Doctores affirmasse, Episcopum incidere in irregularitatem, qui excommunicatus existens, etiam si non celebret, facit sibi, & coram se celebrare et auctoritate, & non tantum audiendo sacrum, ut alij communiter audiunt, tunc enim irregularis non esset; tamen auctorizando, ut dicunt, & faciendo coram se celebrare alios, fit irregularis. ita habet Gloss. Clem. 2. de priuileg. & excel. prælati. ver. etiam celebrare, & Panorm. cap. illud de cler. excom. celebran. immo Hostien. eodem cap. affirmat esse irregularem, etiam audiendo sacrum; inter Summistas Silu. ver. irregularitas, §. 15. tenet esse irregularem, si audiat auctorizando, aut similiter coram se celebrari faciat diuina officia, dicitque omnes penè Doctores ita sentire. Nauar. autem cap. 27. num. 244. extendit ad laicos excommunicatos, qui coram se etiam celebrare faciunt, cum sint excommunicati; quod additamentum est præter communem, immo puto contra communem opinionem; omnes enim loquuntur in Prælato, qui auctorizando, ut dicunt, celebrari facit diuina; videtur enim actum ordinis exercere: sed quidquid sit, non existimo esse veram opinionem, nec sequendam; nititur enim debili fundamento, nempe cap. illud. de cler. excom. ministr. vbi prælati arguuntur, quod celebrari sibi diuina fecerit, quod fateor esse dignum reprehensione, & pœna, quia ingressit se communioni fidelium, cum esset excommunicatus; tamen non habetur, quod fit irregularis. habemus autem non esse admittendam irregularitatem, nisi quæ sit iure expressa. hæc autem non est, si enim ex peccato colligamus irregularitatem, multiplicabuntur infinitæ, quas nemo admittit: ideo non probo hanc opinionem. Adde hunc actum non esse ordinis, sed iurisdictionis, propter quam non incurritur irregularitas. Quantum ad dispensationem

nem irregularitatis huius, quia excommunicatus celebravit, aut actum ordinis exercuit, communis est opinio, ad solum Papam pertinere: nam ut paulò post dicemus, eadem est huius ratio, & illius, quæ provenit, quando suspensus, aut interdictus celebravit, quæ solius est Pape, cap. 1. de sen. excom. in 6. & cap. 1. de sen. & re iudi. in 6. & ita expresse affirmant Gloss. can. presbyteros, d. 50. ver. penes, & Panorm. cap. 3. de cler. excomm. celebr. & Archidi. can. si quis Episcopus 11. q. 5. quando vero occurrunt est crimen, potest per Concil. Trident. Episcopus dispensare.

Tertio, non tantum excommunicatus maiori, uti diximus, sed etiam suspensus maiori suspensione ab officio, celebrans, aut actum ordinis exercens, fit irregularis à solo Papa dispensabilis, cap. 1. de sen. excom. in 6. & cap. 1. de sen. & re iudi. in 6. etiam si ignoranter, dummodo sit ignorantia crassa, uti etiam dictum est de irregularitate, excommunicati celebrantis, quæ etiam minori suspensione suspensus non contrahit, ut dicit Panorm. cap. si celebrat. de cler. excom. ministr. quod dicimus de suspensio, intellige de deposito, & degradato; sunt enim quædam suspensiones maiores. Sunt autem quædam adnotanda.

Primo, qui suspensus est à beneficio tantum, & non ab officio, non contrahit irregularitatem ministrando actum ordinis, quia ordo ad officium pertinet, in quo non est suspensus. ita habet Panormitan. cap. nisi cum pridem, de renun. num. 19. & Gloss. cap. latores, de cler. excomm. ministr. ver. ab officio.

Secundo, qui à Confessarijs aliquibus de causis iustis suspenduntur ad tempus, ne celebrent, non fiunt irregulares, si celebrent, quamvis peccent, ita habet Innocen. cap. si celebrat. de cleric. excomm. ministr. & Archidi. can. si quis Episcopus. 15. q. 3. & Silu. ver. irregularitas. notab. 27. & ratio est, quia ista suspensio non est censura: hanc enim simplex Confessarius non habens iurisdictionem inferre non potest: non est autem expressum iure per suspensionem, quæ non est censura, induci irregularitatem: hæc de causa suspensiones, quæ non in foro contentioso, sed pœnitentia imponuntur, non sunt censura, sed quædam prohibitiones; ideo, etiam si contra eas agatur, non inducitur irregularitas, ut dicit Anto. Burr. cap. si celebrat. num. 12. de cler. excom. ministr. sicut nec inducitur ex suspensione, quam vocant à Deo, quæ est ex quovis mortali;

tali;

tali; quamuis enim peccet qui in mortali celebrat, non tamen est irregularis; quia huiusmodi suspensiones non sunt censure, nec propriæ suspensiones, sed prohibitiones quædam: hæc autem sunt à canone, vel à iudice in foro contentioso.

Est præterea notanda doctrina multum agitata inter Doctores, in cap. si celebrat. de cler. excomm. ministr. quam Innocen. Panorm. Butri. & alij ibi, & Archid. can. Apostolica. d. 56. tradunt: suspensionem enim maiorem, quæ à canone, vel ab homine iniungitur, & ordinis executione priuat, triplicem distinguunt, quædam enim propter crimen infligitur, quædam propter defectum, qualis est in illegitimo, aut corporis vitium patiente, quædam propter infamiam, vel scandalum, quæ est ex notorietate delicti. Quo supposito respondent tria. Vnum est, suspensus propter crimen, siue ad tempus, siue perpetuo, celebrans, aut in ordine ministrans, fit irregularis: quod dictum quidam limitant, dicentes, quando est suspensus cum conditione, aut limitatione, nempe donec satisfaciat, aut donec pœniteat, si celebret ante impletam conditionem, non fit irregularis, & hoc habuit Innocen. loco citato. quidam dixerunt esse irregularem, vt idemmet Innocen. qui fuit varius in hoc, vt notat Butri. Ioann. Calde. verò citatus à Butrio, distinguebat; si enim est suspensus, donec satisfaciat, fit irregularis, quia qui sic suspensus est, indiget absolutione, etiam facta satisfactione: qui verò suspensus est, donec pœniteat, non indiget absolutione, sed facta pœnitentia manet liber, ideo si hic celebret, vel ministret ante pœnitentiã, non fit irregularis, quam distinctionem secutus est Silu. ver. irregularitas. notab. 27. sed merito rejicitur à Butrio, quia nihil ad rem facit, quod impleta conditione indigeat absolutione vel non, dummodo sit vere suspensus à canone, vel ab homine propter crimen, & ipse tunc celebret suspensus existens; hinc enim manat irregularitas, & hoc est verum & iuridicum: ideo Panor. eod. cap. si celebrat. indistincte tenuit, si est suspensus à iure, vel ab homine maiori suspensione propter delictum, esse irregularem, si suspensus minister in ordine.

Alterum horum Doctorum dictum est, si quis est suspensus propter defectum, non fit irregularis, si celebret, aut ministret, sed peccat: vnde illegitimus, aut vitiosus corpore celebrans, non fit irregularis. hoc dictum verum est, tamen improprie est, & confusus loquendi modus: nam huiusmodi defectum patientes sunt irregulares, & non suspensi, nisi large sumpra

suspens-

suspensione: nam etiam excommunicati, & interdicti possunt sic dici suspensi, quia ab officij executione sunt impediti. sic etiam omnis irregularitas est suspensio: at verò si loquamur de propria suspensione, quæ est distincta censura à prædictis, & distinguitur ab irregularitate, quæ non est censura, tunc illegitimi, & vitiosi corpore non sunt suspensi, sed irregulares; id eo celebrantes non contrahunt aliam irregularitatem, quia irregularis celebrans aut ministrans, peccat, sed non fit de nouo irregularis. Suspensio autem, quæ inducit irregularitatem, est verè censura distincta ab alijs prædictis, vnde si quis est irregularis, etiam propter crimen, si non aliam habet suspensionem, quam eam, quæ generalis est, non incurrit nouam irregularitatem, sicut manifestè probatur: nam qui excommunicatus est, & celebrat, est irregularis propter crimen, tamen si iterum celebrat non contrahit nouam aliam irregularitatem. Simili modo puto dicendum de homicida simplici, est quidè irregularis, non autem suspensus censura suspensionis, ideo celebrans non contrahit aliam irregularitatem; secus si esset simul homicida & excommunicatus, quia occidit clericum, tunc esset de nouo irregularis celebrans, quia excommunicatus celebravit. Doctores ergo confuse loquuntur, & obscurant materiam hanc, cum non sit opus hac distinctione, sed loqui oportet simpliciter de suspensione, quæ verè est censura ab alijs distincta, quæ semper propter crimen imponitur, siue à iure, siue ab homine. sic simoniacus in ordine est suspensus, & si celebrat, irregularis: sic multi alij, de quibus supra diximus.

Tertium dictum illorum est, si quis est suspensus propter infamiam, aut scandalum, quæ procedunt ex criminis notorietate, celebrantes non fiunt irregulares, quod dictum etiam cõfutum est, quamuis verum: nam tales non sunt suspensi, sed irregulares, vt paulò post dicemus, & ideo non contrahunt nouam irregularitatem, nisi esset aliquod crimen tale, quod inducit suspensionem vltra irregularitatem ex notorietate, qualis est publicus cõcubinarius, de quo diximus superius, aut simoniacus in ordine, aut alius huiusmodi, tamen si crimen non habet aliud, quam quod prouenit ex notorietate, ex qua infamia vel scandalum oritur, non inducit irregularitatem, si quis celebret, quia is irregularis est, & non proprie suspensus. Et hæc sunt notanda pro intelligentia Doctorum multorum, & pro resolutione veritatis.

Quarto,

Quartò, quod dictum est de excommunicato, & suspendo ab officio, idem dicendum est de interdicto: interdictus personaliter celebrans, aut actum ordinis exercens, fit irregularis à solo Papa dispensabilis; eadem enim est ratio horum trium secundum omnes Doctores. Sunt tamen duo peculiariter interdictio; Vnum est, si quis etiam non personaliter interdictus, in loco tamen interdicto scienter celebrat, fit irregularis à solo Papa dispensabilis, nisi ex priuilegio, vel a iurisdictione concessum in tali loco celebrare; ita habetur cap. is qui de sen. excomm. in 6. Alterum est, cui est interdictus ingressus Ecclesiæ, celebrans in ea fit irregularis, cap. is cui de sen. excomm. in 6, quod si hic extra Ecclesiam celebraret, nempe in oratorio domi, vel alibi, quia habet altare portatile, dummodo in Ecclesia non celebraret, non esset irregularis, nec peccaret, vt tenet Gloss. in eodem cap. is cui. Non etiam fit irregularis, si in Ecclesia polluta tantum celebrat, aut ministret, ut habent Panorm. cap. tuarum, de priuileg. & ibidem Butri. qui addit, si Episcopus ultra pollutionem addit nouum vinculum interdicti supra iuris prohibitionem, quia interdictum, non esset irregularis celebrans in ea, ratione interdicti: si vero simplicem adhibet prohibitionem, & interdictum, non intendit aliud, quam obseruariam prohibitionis iuris, tunc non esset irregularis celebrans in ea. & hic est casus illius cap. tuarum, semper tamen peccaret, qui celebraret in ea, & esset suspendendus.

*De irregularitate ex delicto in scientia discenda,
vel docenda.*

CAPVT LXVII.

EST alia irregularitas ex delicto, que habetur c. non in opere. adiuncto cap. super Specula. ne cleri. vel monachi. regulares enim professi, qui extra claustra egreduntur ad legendas, vel audiendas leges, aut Physicam, scilicet medicinam, si intra duos menses ab egressu non fuerint ad claustra reuersi præter excommunicationem, de qua supra diximus, promoueri non possunt, nec per alium, quam per Papam sunt dispensabiles, nisi fuerit occultum crimen; tunc enim Episcopus per Concil. Trident. dispensat. Aduerte ex Panorm. in cap.